

*Documentary Heritage
Документално богатство*

НЕИЗВЕСТНИ ПИСМА НА ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ ДО АКАД. АЛ. ТЕОДОРОВ-БАЛАН

Владимир Калоянов

Институт за изследване на населението и човека – БАН

Резюме. Материалът представя неизвестни писма на професор Марин Дринов до академик Александър Теодоров-Балан, които представляват историческа и културна ценност по отношение на българите, населяващи земи извън пределите на страната на територията на днешна Украйна.

Keywords: correspondence, Bulgarian Diasporas in Kharkov and Bessarabia

Епистоларната литература е едно уникално свидетелство за богатата информация от духовния живот, а в случая – впечатляваща илюстрация за чистотата на приятелските взаимоотношения и между творците от голяма величина.

Необходимо е да се отбележи практическата ценност на преписката, раскриваща важните детайли в разностранните изследвания на учените по актуалните въпроси върху демографията, етнографията, политологията и психологията и по тоя начин определящи тяхната гледна точка. По такъв начин се отделят „плевелите от зърното“.

Един от най-ярките примери за таково свидетелство се явява преписката на Марин Дринов и Александър Теодоров-Балан.

Изисканите от нас епистоларни материали, отнасящи се до отношенията между именития учен проф. Марин Дринов и акад. Ал. Теодоров-Балан, представляват следното:

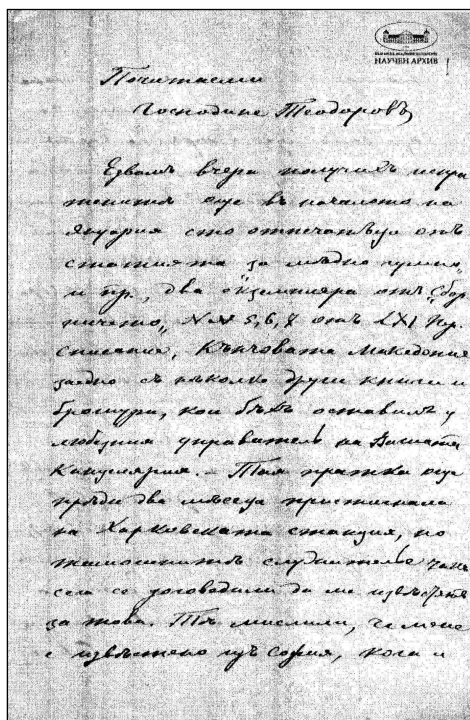
1. През 1901 година професорът от Харковския университет Марин Стоянов Дринов (1838 – 1906) се обръща към проф. Александър Теодоров-Балан (1859 – 1959) с писмо по повод получените сборници № 5, 6, 7 от LXI¹⁾, посветени на македонската проблематика, и други книги и брошури. Тази преписка се отличава с прагматично съдържание. Първо, става дума за трудностите, предизвикани от лошата работа на руските железопътни служби – като например непълното изписване на трите имена на получателя довежда до трудности при получаването на писмени съобщения. При това авторът на писмото (М. Дринов) дава надежда на проф. Александър Теодоров-Балан, че ще положи

всички усилия за намирането на „изчезналата грамота“²⁾ – т.е. изпратеното писмо. На второ място, авторът на писмото изтъква един косвен фактор, станал причина за закъснения отговор – пожара в Софийското дружество, което публикува своите трудове на взаимните връзки между България и Русия, в частност на отношенията с Харковския университет в лицето на проф. Марин Дринов. Трето, авторът – професор от Харковския университет Марин Дринов, е сметнал за нужно да поздрави своя кореспондент по случай Великден, което може да е косвено свидетелство за доста приятелските отношения помежду им.

Като цяло, в традицията на епистоларния жанр писмото завършва с мястото, датата и имената на изпращача.

P.S. Това писмено обръщение насочва вниманието към факта, че българската идея е била важна както за родения в Бесарабия пръв ректор на Софийския университет, така и за родения в България професор от Харковския университет Марин Дринов. Тези отношения са причина за цял комплекс от проблеми, които заслужават вниманието на демографи, етнографи, политолози и психолози – става дума за много сложна и противоречива история на българския етнос, обхващаща пространството на Азия и Европа и оказваща се много близка както за родените в „континентална“ България, така и за тези от различните области на „извън пределите“ на България. В това отношение заслужава внимание и фактът, че проблемите на българската култура и история са еднакво близки не само за родения в Бесарабия Александър Теодоров-Балан, но и също за родения в България проф. Марин Дринов. Предполагам, че посоченият аспект изисква по-голямо внимание от научното общество с цел за по-задълбочено опознаване на етнодемографската и историческата природа на българския етнос.

2. През 1904 година Марин Дринов благодари на Александър Теодоров-Балан за неговото участие в създаването на юбилеен сборник³⁾. При това харковският професор посочва някои трудности при създаването на сборника, а именно отсъствието на църковнославянски шрифт в печатницата. Всъщност

това обстоятелство, подчертава авторът на писмото (харковският професор), не ще възпрепятства издаването на сборника, в който участието на Александър Теодоров-Балан се смята за заслужено и почтено.

P.S. Посоченото писмо може да свидетелства за интензивната преписка между българските и украинските българисти, в частност между професора на Харковския университет Марин Дринов и ректора на Софийския университет Александър Теодоров-Балан.

БЕЛЕЖКИ

1. НА БАН, ф. 109 к, оп. 1, а.е. 474 а, л. 1–2.
2. Става въпрос за известието за пратката.
3. НА БАН, ф. 109 к, оп. 1, а.е. 474 а, л. 3.

UNKNOWN LETTERS OF PROFESSOR MARIN DRINOV TO ACADEMICIAN ALEKSANDAR TEODOROV-BALAN

Abstract. Unknown letters written by Professor Marin Drinov to Academician Aleksandar Teodorov-Balan are presented in the article; the correspondence between the two academics have historical and cultural value concerning the people of Bulgarian ethnicity who live outside Bulgaria on the territory of today's Ukraine.

✉ **Dr. Vladimir Kaloyanov**

Institute for Population and Human Studies – BAS
Acad. Georgi Bonchev Str., Bl. 6., Fl. 6
1113 Sofia, Bulgaria
E-mail: kaloyanov_v@abv.bg